

Põhikooli II aste

5. klass

Muuseumitundide külastamiseks on vajalik eelregistreerimine. Tunnid on tellitavad teile sobival ajal ja laste vanusele vastavas pikkuses.

Aastaringsed muuseumitunnid

TEEMA	MUUSEUMITUND/ PROGRAMM/KESTUS	SISU/TEGEVUS(ED)	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
Koolielu	Karilatsi koolitund (1,5 tundi)	Vanaaegne koolitund Karilatsi koolimajas, kus koolipreili juhendamisel saab lugeda ja rehkendada ning sulle-tindiga kirjutada. Räägime kooli(lapse)elust vanasti ja vaatame ringi näitusel „Kuke kannul kooliteel“.	Ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Pioneeride päev (1,5 tundi)	Kuidas kulges koolipäev ja mida toredat tegid õpilased Nõukogude Eesti koolis. Otsime sarnasusi ja erinevusi tänase päevaga, saame selgeks mõned pioneeritarkused, teeme riviharjutusi ja koostame seinalehte.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Taluelu	Tuli - kõige peremees (1,5 tundi)	Pirrust petrooleumilambini. Kuidas saadi ja hoiti tuld enne tikkude tarvituselevõttu? Mis valgustas pimedat rehetuba? Valgus-soojusallikatest ja paljust muust vestleme muuseumitunnis.	Ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Muuseumid ja arhiivid	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tutvustame muuseumi ja arhiivi olemust. Saame teada nende erinevusest. Vaatame mida hoitakse arhiivis ja missuguseid esemeid muuseumis.	Ajalugu. Muuseum. Arhiiv.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuseum@wi.ee
Taluelu	Talulaste mängumaa (2,5 tundi)	Mängime mängu, mida mängiti 100 aasta eest - osavusmängud, töid jäljendavad mängud ja liikumismängud. Meisterdame mänguasju. Programm koosneb kuuest 20-minutilise osast.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuseum@wi.ee
Orienteerumine	Otsi sihti! (1,5 tundi)	Orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka võrokeelne mänguvariant.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Eesti (rahva)kultuuri- tegelased	Fr. R. Kreutzwaldi kui eesti rahvuseepose looja (1 tund)	Tutvustatakse Kreutzwaldi osa eepose koostamisel. Vaadatakse "Kalevipoja" erinevaid väljaandeid lastele. Jututuba: räägitakse üks lugu "Kalevipojast" ja kuulatakse värsskatkendit eeposest.	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
	"Kalevipoeg". Tunne oma rahvuseepost (1 tund)	Jututuba: räägitakse üks lugu "Kalevipojast". Vaadatakse "Kalevipoja" erinevaid võõrkeelseid väljaandeid. Viktoriin.	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Omalooming	Õuesõppe päev Kreutzwaldi juures (1 tund)	Õuesõppe päeval esitatakse muuseumi aias õppeaasta jooksul valminud omaloomingulisi töid (jutud, luuletused, "Kalevipoja" sündmustiku edasiarendused vm).	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Ajalugu, kodukoha lugu	Ajaloo allikal (45 minutit)	Muuseumikogus on vanad ja veel vanemad asjad. Miks just need? Kust ajaloolased teavad, mis ajaloos juhtunud on? Millised on kirjalikud ja millised esemelised allikad, kuidas neid lugeda? Mis siis, kui sündmused pole kirja pandud? Kes on arheoloog ja mida ta uurib? Tunnis vaatame kiviaegseid Tamula, Kääpa ja Villa haua- ja asulaleide ning ka hilisematest aegadest pärit arheoloogilisi ja ajaloolisi museaale ja ürikuid.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
Rahvajutud	Ükskord ammu, ammu... (1,5 tundi)	Rahvajutud, legendid, mõistatused, rahvalaulud-mängud, kõigile teada-tuntud muinasjutud... Kas teadsite, et võite need kõik leida Karilatsi Vabaõhumuuseumist? Kui ei, siis tulge neid otsima ja leidma. Saab nii jutte kuulata, kui neid ise vesta ja mõne jutu võib isegi valmis mõelda.	Kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Rahvaluuletekstide tutvustamine (1 tund)	Tutvustatakse hiiu- ja vägilasmuistendeid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Kalevipojaga seotud muistendid Võrumaal. Film "Suur Tõll".	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumikogud	Tulmest museaalini (1,5-2 tundi)	Muuseumi „köögipoolt“ tutvustav muuseumitund. Teeme praktiliselt läbi, kuidas ühest esemest/fotost/dokumendist saab muuseumiese ehk museaal. Tunni lõpuks valmib mininäitus.	Ajalugu, kirjandus, kunstiõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Muuseum kohvris (45 minutit)	Kohvritunnid sobivad ilmestama ainetunde, kus on juttu Eestist ja eestlastest. Programm elavdab koolitundi, tekitab huvi muuseumi ja seal hoiul olevate esemete vastu ning ärgitab lapsi ka oma ümbruskonnas huvilisema pilguga ringi vaatama, sest iga möödunud päev on ju juba ajalugu.	Ajalugu, kirjandus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Kunstiõpetus	Kunst kõneleb (45 minutit)	Kunstitundidele annavad erineva sisu galeriis vahelduvad näitused, mille toel arutletakse, kuidas kunsti vaadata, kas kunstiteos jutustab lugu, millise tehnika abil on kunstiteos loodud jms.	Kunstiõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee

Rahvakalender ja tähtpäevad

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	SEPTEMBER			
3.- 5. september	Seente ja samblike näitus (kuni 1,5 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külästusega kuni 3 tundi)	Tutvume seente ja samblike elulooga, saame teada milliseid põnevaid seeni ja samblikke leidub meie ümber; millised on meie metsade kõige mürgisemad seened ja millised head söögiseened; kas samblikud on samuti söödavad; õpime kuidas seeni korjata ja mismoodi neid toiduks ette valmistada.	Loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
8.- 10. sept	Kasukast jopeni (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külästusega kuni 3 tundi)	Rändame rõivaid vahetades läbi muinasaja tänapäeva. Saame teada millistest materjalidest valmistasid kehakatteid meie muistsed esivanemad; millistest materjalidest sai kedrata lõnga; millal hakati valmistama riidet ja millega riidet värviti; millal ja miks hakkasid mehed seelikute asemel pükse kandma; millal kujunesid välja erinevad rahvarõivad; mis määras erinevate paikkondade rõivaste värvivaliku; millal lisandusid erinevad kehakatted, seotavast kangatükist kuni tänapäeva riidevalikuni; disainime ise ühe tuleviku riide või eseme.	Ajalugu. Tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
15.-18. sept	Suitsusaunapäev Mõniste Talurahvamuuseumis (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külästusega kuni 3 tundi)	Talupere saunapäeval tutvume Vana-Võromaa suitsusaunakommetega. Saame teada millised on olnud suitsusaunaga seotud uskumused; milliste puudega köetakse suitsusauna; millised on suitsusauna tervitus ja tänusõnad; mis otstarbeks kasutatakse sauna veel peale ihu ja hinge harimise; mis on viht ja kuidas saadakse leili; millal on paras aeg saunavihta valmistada. Külästame suitsusauna ja proovime leili visata.	Loodusõpetus. Inimene, loodus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
22.- 25. sept	Kiviajanädal Mõniste Talurahvamuuseumis (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külästusega 3 tundi)	Kiviaja programm tutvustab meie esivanemate elu ligikaudu 5000 aastat tagasi. Saame teada kus ja millistes hoonetes meie esivanemad elasid; millest valmistasid kehakatteid; kuidas saadi koldesse tuli; millest valmistati toitu; millistes nõudes säilitati toitu; millistes nõudes hoiti vett; millised olid nende tööriistad: millised olid jahi- ja kalapüügiriistad.	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

28.-29. sept	Karjalaste mihkclipäev (1,5 tundi)	Teeme lõket ja mängime karjalaste mängu - luurivedamist, vägikaikavedu jne. Kaeme rehetarre ja katame mihkclipäeva piknikulaua.	Eesti keel, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 muuseumi/tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega/mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäeva elu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	OKTOOBER			
5.-9. oktoober	Leivanädal Karilatsis (1,5 tundi)	Suitsuhõngulises rehetas saad teadmise, kuidas leib on sajandeid eestlase lauale jõudnud. Käime läbi teekonna viljakülvist leivatüki suhupanekuni.	Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
6.-16. oktoober	Linatund (1,5 tundi)	Linatunnis tutvume linatöödega ja linatööriistadega. Mõnda tööd saame ise ka proovida.	Loodusõpetus, eesti keel.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee
06.- 09. okt	Leiva- ja pudrunädal (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Leivapäeval õpime tundma erinevaid teravilju taimena ja terana; saame teada millisest teraviljast valmistatakse leiba, millisest saia, millisest putru, mida sööb hobune, mida lehm ja siga; proovime läbi tööd rehepeksust jahvatamiseni kiviaegsel ja taluaegsel viisil; küpsetame ise leiba ja teeme kamakäkki.	Loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
13.- 16. okt	Linapäev (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Räägime linakasvatusest läbi aegade. Kupardame, lõgutame. Kammime linu. Ketrime ja haspeldame lõnga ning koome kangast. Valmistame näpunööri, köievõrget ja keeruga koormaköit. Programm koosneb neljast 30-minutilise osast.	Loodusõpetus. Inimene ja keskkond. Tööõpetus - arendab praktilisi oskusi.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
28.-30. okt	Küünlapäev Mõniste Talurahvamuuseumis (1,5 tundi, koos toitlustamisega kuni 2 tundi)	Küünlapäeval räägime hingedega seotud tavadest; saame teada küünla tähtsusest inimestele; saame teada millal on rahvakalendri aastaringis hingedaeg; räägime vaimudest; heidame pilgu hingedeaja uskumustesse; saame teada millised uskumused on seotud hingepuudega; räägime hingedeaja toitudest; meisterdame ise küünla.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
oktoober	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
oktoober	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäevaelu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	NOVEMBER			
04.-06. nov	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tunnis saame teada mis on muuseum; milliseid esemeid hoitakse muuseumis; miks on muuseume vaja; millised muuseumid on Eestis; milliseid muuseume on väljaspool Eestit; mis on arhiiv; mida hoitakse arhiivides; miks on arhiive vaja; vaatame ringi Mõniste Talurahvamuseumis.	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
5.-10. november	Mardinädal Karilatsis (1,5 tundi)	Sandiskäimise kombed vanasti ja tänapäeval. Meisterdame sandimaske, laulame mardilaule ja käime ka muuseumimajades.	Eesti keel, tööõpetus, muusikaõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
9.-26. november	Videvikutund (1,5 tundi)	November on santimise kuu ja ennast kostümeerides ning lärmi tehes hoiti eemal halvad vaimud. See oli tubane aeg, mil õhtupimedus jõudis kätte kiiresti ja videvikku peeti rahulikult lugusid jutustades. Vestame rahvajutuaasta jooksul muuseumis jutustatud lugusid, ilmestades neid muuseumifondist välja toodud esemetega.	Eesti keel, ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
10.-13. nov	Kartulinädal (2 tundi)	Kartulinädalal räägime kuidas kartul on jõudnud eestlaste toidulauale, räägime milliseid toite kartulist saab teha, vaatame kuidas kartulit on erinevatel ajastutel kevadel maha pandud ning sügisel üles võetud, vaatame mida põnevat veel kartulist teha saab.	Loodus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
17.- 20. nov	Tsaariaja koolipäev (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Kutsume Teid 100 aasta tagusesse koolipäeva, kus õpime lugemist ja kirjutamist, rehkendamist ja turnimist; lõunavaheajal toome sahvrist leivakasti ja uurime toite, mida ema koolilapsele nädalaks kaasa oli pannud; saame teada, mida tegid lapsed vahetundide ajal.	Ajalugu. Matemaatika. Eesti keel ja kirjandus. Kehaline kasvatus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
19.-25. nov	Kadrinädal Karilatsis (1,5 tundi)	Räägime ammusest kombest – sandiskäimisest. Ehime ennast kadrisantideks, õpime kadrilaule ja -mänge.	Eesti keel, tööõpetus, muusikaõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
24.- 27. nov	Talurahva kauplus ja tengelpung (2 tundi, koos toitlustamisega kuni 2,5 tundi)	Rändame ajas 100 aastat tagasi ja kaupleme talurahva moodi; räägime raha väärtusest läbi aegade; saame teada, kuidas kaubad vanasti liikusid; milliseid kaupu vanasti müüdi ja mida ei müüdnud; kuidas kaupa kaaluti ja pakiti; kuidas toimus kaupade eest tasumine; milliseid kavalaid nippe kasutati salakauba veoks; mis oli talurahva tengelpungas; õpime tundma ja kokku arvestama praegu käibivaid rahasid. Õpime kaalumist, pakkimist ja arvelaual arvestamist.	Matemaatika - arvutamine, kaalumine.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	DETSEMBER			
6. - 21. dets	Jõulud Karilatsis (1,5 tundi)	Kaasamängitav jõuluetendus, kus käiakse erinevates muuseumimajades. Kindlasti kohtame mitmeid jõuluaja tegelasi nt jõulusokku.	Eesti keel, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
01.-21. dets	Jõulunädal Mõniste Talurahvamuuseumis (2,5 tundi)	Käime läbi 4 erineva ajastu jõulud: tsaariaja jõulud koos jõulusokuga, esimese Eesti Vabariigi aegne jõuluõhtu koos tagurpidi kasukaga vanaga, Nõukogude aegne näärripüha koos näärivanaga ning kaasajale omased jõulud koos uhke jõuluvanaga. Küllastame ka päkapiku meistrikoda, kus on müügil erinevaid maiustusi. Ringkäigu lõpuks igale lapsele üllatus, tee ja piparkoogid.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JAANUAR			
11.- 27. jaanuar	Muuseumimatemaatika (1,5 tundi)	Muuseumis on vanad ja väga vanad asjad. Igal ühel neist on oma lugu. Matemaatikat appi võttes ja mängides saame teada erinevate ajastute esemetest.	Matemaatika, ajalugu	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	VEEBRUAR			
2.- 12. veebruar	Sõbrapäev (1,5 tundi)	Rahvajutt kolmest vennast. Räägime Valentinipäeva kujunemisest ja sõprusel. Külla tuleb inimese suur sõber- koer. Teeme sõbrale vahva kingituse.	Eesti keel, tööõpetus või kunst.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
02.-03. veebruar	Küünlapäev (2 tundi)	Saame teadmisi juurde küünlanädalal, kus räägime küünla kasutusele võtmisest ning selle tähtsusest inimeste elus. Lisaks saame teada küünlapäevast kalendris, arutleme milliseid küünlaid üldse olemas on ning millest neid valmistatakse. Meisterdame ka ise endale küünla.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
15.-17. veebruar	Liuge-liuge, lihaheited (1,5 tundi)	Vastlanädalal räägime lähemalt liugumiskombestikust ja vastlatoitudest, mängime lumemänge, meisterdame vastlavurri.	Eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
16.-19. veebruar	Vastlad (2 tundi)	Tutvume vastlakombestikuga ja räägime vastlatoitudest. Meisterdame vastlavurri ja sobiva ilma korral laseme liugu.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
22. veebruar	Eesti Vabariigi sünnipäev (2 tundi)	Räägime Eesti riigi sünnist ja taassünnist. Saame teada Eesti Vabariigi presidentidest ja teisest olulistest riigiloojatest. Tutvume rahvussümbolika ja meisterdame ise rahvuslikke sümboleid.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MÄRTS			
1.-12.märts	Koolilinn Võru (1,5 tundi)	Käesoleval aastal on tähtpäev nii muuseumi majas asunud Krümmeri koolil kui ka Võru Õpetajate Seminaril. Räägime Võrust kui koolilinnast ja linnatuuril tutvustame koolimajadeks olnud hooneid.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
12. märts	Emakeelepäev (2 tundi)	Tutvustame eesti ja lõunaeesti keelte lugu, uurime, kuidas on alguse saanud kirjutamine, ja uudistame, kuidas on kiri ja käekiri ajas muutunud.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
29.-31. märts	Kiigenädal Karilatsis (1 tund)	Lõuna-Eestis algab kiigelkäimine ülestõusmispühadega. Kiigume, otsime "linnupesasid" koos mõisatustega, värvime vanamoodi pühademune, mängime traditsioonilisi mängu.	Inimeseõpetus, kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
30. märts-01. apr	Munanädal (2 tundi)	Arutame kumb oli enim - muna või kana, kana või muna. Heidame pilgu Vana-Võromaa lihavõtte kombestikule.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	APRILL			
aprill	Kiigenädal Karilatsis (1 tund)	Lõuna-Eestis algab kiigelkäimine ülestõusmispühadega. Kiigume, otsime "linnupesasid" koos mõisatustega, värvime vanamoodi pühademune, mängime traditsioonilisi mängu.	Inimeseõpetus, kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
aprill	Lood linast (1,5 tundi)	Linal on palju lugusid - kuidas saab linaseemnest pühkmenarts, seda uurime magasiadas. Tutvume ja töötame linatöötlemisriistadega, räägime linalugusid. Vaatame kauneid linaseid esemeid.	Ajalugu, eesti keel, kirjandus. Loodusõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
6.-30. aprill	Mis ilm on? (1,5 tundi)	Päike seab meile väiksemad ja suuremad rütmid nagu päev ja öö ning aastaajad, mil on erinev õhutemperatuur, sademed, tuul, pilved ja vahel ka vikerkaar. Räägime neist õues ja vaatleme tänast ilma. Nähtu ja kogetu maalime, võttes abiks molberti nagu päris kunstnikud.	Loodusõpetus, kunstõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
23. aprill	Jüripäev (2 tundi)	Räägime jüripäevaga seotud tavadest ja mängime kevadisi mängu.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
28.-30. aprill	Tohu- ja punutiste meisterdamise nädal	Õpime meisterdama looduslikest materjalidest esemeid ja vaatame millised esemeid on valmistanud taludes meie esivanemate poolt.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MAI			
alates 4. mai	Võru linna ajalugu (1,5 tundi)	Linnatuuril räägime Võru linna loomisest, tähtsamatest ajaloosündmustest ja eredatest isikutest.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
04.-07. mai	Kemmergu- ja kätepesupäev (2 tundi)	Tutvume 100 aasta taguste hügieenitoimingutega. Saame teada, mis on kemmerg ning kuidas seda vanasti kasutati. Kuidas ja millega pesti vanasti käsi?	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
11.-14. mai	Metsanädal (2 tundi)	Räägime metsaandidest ja õpime tundma puid ning metsas kasvavaid taimi. Tutvume talupere metsatöödega. Programm koosneb kuuest 20-minutilise osast.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
18.-21. mai	Talupere kevadtööd (2 tundi)	Tutvustame talus tehtavaid kevadtöid. Saame teada, millised olid vanasti kevadised laste-, naiste- ja meestetööd talus.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee
25. mai-02. juuni	Talulaste mängumaa (2,5 tundi)	Saame teada, milliste mänguasjadega ja milliseid mängisid talulapsed umbes 100 aastat tagasi. Mängime ja meisterdame.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee
mai	Vargamäe argipäev (koostöös Filmi Vargamäega, 3 tundi)	Proovime talupere töid ja tegevusi ning räägime talupere argipäevast Mäe Andrese ajal.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee
mai	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja korraldada mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Lood linast (1,5 tundi)	Linal on palju lugusid - kuidas saab linaseemnest pühkmenarts, seda uurime magasiaidas. Tutvume ja töötame linatöötlemisriistadega, räägime linalugusid. Vaatame kauneid linaseid esemeid.	Ajalugu, eesti keel, kirjandus. Loodusõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegitaja.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JUUNI			
1. juuni	Lastekaitsepäev Karilatsis (1,5 tundi)	Mõnus meisterdamisnurk Karilatsi kooliõuel - tee endale vanaaja laste mänguasi - pajupill, pall, rätinukk või paat. Koolipreili pajatab vanaaja ja väga-vanaaja lugusid.	Tööõpetus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
3. juuni	Hobupäev (2 tundi)	Tutvume hoburiistade ja hobusõidukitega. Räägime hobusest ja temaga seotud ohtudest. Teeme hobusele pai ja proovime sõitmist hobuvankriga.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
4. juuni	Eesti lipu päev (2 tundi)	Räägime Eesti lipu ajaloost ja lipuvärvide tähendusest ning vaatame muuseumis olevaid lippe.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
8.-11. juuni	Rattanädal (2 tundi)	Õppepäeval saame teada ratta päritolust ja sellest, miks ratas üldse vaja on. Kust pärineb ratas? Milleks ratas vaja oli ja on tänapäeval? Missugused on erinevad rattad? Erinevate rataste eesmärk? Jalgratas ja tema lugu? Ratta areng kuni tänapäevani.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
juuni	Lood linast (1,5 tundi)	Linal on palju lugusid - kuidas saab linaseemnest pühkmenarts, seda uurime magasiadas. Tutvume ja töötame linatöötlemisriistadega, räägime linalugusid. Vaatame kauneid linaseid esemeid.	Ajalugu, eesti keel, kirjandus. Loodusõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Vargamäe argipäev (koostöös Filmi Vargamäega, programmi pikkus 3 tundi)	Proovime talupere töid ja tegevusi ning räägime talupere argipäevast Mäe Andrese ajal.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5622 7650 / 789 0622 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee

juuni	Õue mängima!	Vahest tahaks ainult mängida. Selles programmis me ainult mängimegi erinevaid mängu, nii vanemaid kui ka uuemaid.	Eesti keel, kehaline kasvatus, matemaatika, muusika.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
juuni	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäeva elu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee